

216 Niet-productieve investeringen

Relevante artikelen

Artikel 41 van Verordening (EG) No. 1698/2005.

Artikel 32 en punt 5.3.2.16 van Annex II van Verordening (EG) No. 1974/2006

Maatregelcode: 216

Beweegredenen voor steunverlening

Onder deze maatregel worden drie soorten van investeringen gefinancierd; A1) investeringen die gekoppeld zijn aan het afsluiten van een agromilieuverbintenis, A2) investeringen op landbouwgrond die gekoppeld zijn aan (andere) agromilieudoelstellingen, A3) Niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer.

Het onderdeel 'Investeringen op landbouwbedrijven die de maatschappelijke belevingswaarde van een Natura 2000-zone of andere (in het programma te omschrijven) gebieden met een hoge natuurwaarde vergroten' wordt niet ingevuld in het programma. Er wordt daarmee alleen gebruik gemaakt van onderdeel a) onder artikel 41 van verordening (EC) nr. 1698/2005.

A1) Investeringen gekoppeld aan het afsluiten van een agromilieuverbintenis.

Om de doelen te behalen die met agromilieuverbintenissen zijn gesteld, moet in een aantal gevallen de uitgangssituatie worden aangepast om een passende agromilieuverbintenis af te sluiten. De investeringen leiden niet tot enig significante toename van de waarde of winstgevendheid van de agrarische of bosbouwonderneming (artikel 29 Verordening (EG) nr. 1974/2006) én zullen zonder compensatie van de overheid niet door een agrariër of andere landbouwgrondbeheerder worden gedaan.

A2) Andere agromilieudoelstellingen

De huidige milieukwaliteit van de Natura 2000-gebieden is in vrijwel alle gevallen onvoldoende. Er zijn additionele maatregelen in - maar vooral ook direct buiten, in de zogenaamde beïnvloedingszones van - de natuurgebieden nodig die het areaal verdroogd natuurgebied verkleinen. De overheid vraagt (samenwerkingsverbanden van) landbouwers en andere landbouwgrondbeheerders om vrijwillig bovenwettelijke verplichtingen aan te gaan. De hier beschreven maatregelen op het gebied van verdrogingsbestrijding betreffen investeringen die niet leiden tot enig significante toename van de waarde of winstgevendheid van de agrarische of bosbouwonderneming (artikel 29 Verordening (EG) nr. 1974/2006) én die zonder compensatie van de overheid niet door een agrariër of andere landbouwgrondbeheerder zullen worden gedaan.

A3) Niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer.

Om de waterkwaliteitsproblemen op het gebied van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen in Nederland verder terug te dringen, zijn ook investeringen op landbouwgrond nodig. De betreffende investeringen worden veelal gevolgd door een vorm van landbouwmilieubeheer. Dit landbouwmilieubeheer kan deel uitmaken van het POP2.

B) Investeringen op landbouwbedrijven die de maatschappelijke belevingswaarde van een Natura 2000-zone of andere (in het programma te omschrijven) gebieden met een hoge natuurwaarde vergroten:

Niet van toepassing

Doel van de maatregel

A1) Koppeling aan agromilieuverbintenissen (artikel 39)

Agromilieuverbintenissen zijn bedoeld om te voldoen aan de toenemende maatschappelijke vraag naar groene en blauwe diensten, door landbouwers te stimuleren om agrarische productiemethoden te introduceren of te continueren, verenigbaar met behoud en verbetering van het milieu, het landschap, de natuurlijke hulpbronnen, bodem, genetische diversiteit, boven relevante wettelijke standaarden. Voor het afsluiten van agromilieuverbintenissen kan het van belang zijn om eerst de fysieke condities of kenmerken van het terrein aan te passen met eenmalige maatregelen, omdat anders niet mogelijk is een subsidie voor een bepaalde soort van beheer af te sluiten. Het doel van deze maatregel is daarom het ondersteunen van non-productieve investeringen die noodzakelijk zijn om een agromilieuverbintenis te kunnen afsluiten:

A2) Andere agromilieudoelstellingen

Zekerstelling van de biodiversiteit vraagt behoud, herstel, ontwikkeling en duurzaam gebruik van de natuur. Om de aan de onderscheiden Natura 2000 gebieden en de overige EHS-gebieden toegekende natuurdoeltypen, de instandhoudingsdoelstelling conform de VHR en de goede toestand conform de KRW te bereiken of te behouden, dient per natuurgebied een gewenste milieukwaliteit (inclusief watercondities) te worden gerealiseerd. De gewenste milieukwaliteit omvat: de gewenste vochttoestand; de gewenste zuurgraad/zuurdepositie; de gewenste voedselrijkdom en de gewenste (chemische) waterkwaliteit. Niet-productieve investeringen voor andere agromilieudoelstellingen zijn gericht op het realiseren van de gewenste milieukwaliteit in Natura 2000 en overige EHS-gebieden door het uitvoeren van (herstel)inrichtingsmaatregelen op landbouwgronden in, maar nog veel vaker buiten, in de zgn. beïnvloedingszones van, de natuurgebieden. Het gaat om inrichtingsmaatregelen boven relevante wettelijke standaarden. Verdrogingsbestrijding heeft positieve gevolgen voor de gewenste vochttoestand van de natuur; het kan echter in specifieke gevallen op de korte termijn negatieve gevolgen hebben voor de gewenste voedselrijkdom en de gewenste waterkwaliteit doordat nutriënten en andere stoffen (meer) mobiel kunnen worden in de bodem. Dit vergt een 'lokale' afweging van korte en lange termijn belangen m.b.t. biodiversiteit, waterkwaliteit en bodemkwaliteit.

A3) Niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer.

Verhogen van de waterkwaliteit, met name op het terrein van nutriënten (stikstof en fosfaat). Waar mogelijk wordt dit doel gecombineerd met doelen op het terrein van waterkwantiteitsbeheer (vasthouden water), natuur (verhogen biodiversiteit) en landschap.

Reikwijdte en acties

A1) Koppeling aan agromilieuverbintenissen (artikel 39)

Voor het afsluiten van agromilieuverbintenissen kan het van belang zijn om eerst de fysieke condities of kenmerken van het terrein aan te passen met eenmalige maatregelen, omdat anders niet mogelijk is een subsidie voor een bepaalde soort van beheer af te sluiten.

Niet-productieve inrichtingssubsidie gekoppeld aan agromilieuverbintenissen, wordt uitsluitend verstrekt voor zover deze betrekking heeft op het, door middel van eenmalige maatregelen, rechtstreeks en direct wijzigen van de fysieke condities of kenmerken van terreinen, zonder welke wijziging ontwikkeling, onderscheidenlijk instandhouding, van het beheerspakket, onderscheidenlijk landschapspakket, ten behoeve waarvan beheerssubsidie, onderscheidenlijk landschapssubsidie, is verleend niet mogelijk is.

Agromilieuverbintenissen (met EU-financiering) worden bij voorrang afgesloten ten behoeve van het realiseren van rijksdoelen (zie fiche agromilieuverbintenissen) en daarmee m.n. in de EHS en in de Nationale Landschappen. De non-productieve investeringen die gekoppeld zijn aan deze verbintenissen worden daarmee ook beperkt tot de reikwijdte van de agromilieuverbintenissen.

A2) Andere agromilieudoelstellingen

Inrichtingssubsidie gekoppeld aan andere agromilieudoelstellingen betreft de kosten van de investeringsmaatregelen gericht op het bestrijden van de verdroging en het verbeteren van de waterkwaliteit van de Natura 2000 gebieden en de overige EHS gebieden, die door de provincies - afgestemd met het rijk, de waterschappen en de terreinbeheerders - zijn geplaatst op de zogenaamde TOP-lijst van prioritair verdroogde gebieden. De provincies stellen per natuurgebied een gebiedsplan op waarin de hydrologische bufferzones worden aangegeven alsmede een maatregelenpakket c.q. een bij het gebiedsplan behorend uitvoeringsprogramma gericht op verdrogingsbestrijding en verbetering van de waterkwaliteit. Per gebiedsplan wordt bepaald welke landbouwondernemingen en samenwerkingsverbanden daarvan, andere landbouwgrondbeheerders (m.n. natuurterrein- en landschapsorganisaties), provincies, waterschappen en gemeenten (en samenwerkingsverbanden daarvan) gevraagd worden om vrijwillig bovenwettelijke maatregelen te treffen die in aanmerking komen voor investeringssubsidie.

A3) Niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer.

Investeringen overwegend in en op landbouwgronden die moeten leiden tot positieve effecten op de waterkwaliteit. Het zal hierbij gaan om investeringen die veelal gevolgd worden door langjarige beheersafspraken met de betrokken landbouwers. Hierbij kan, maar hoeft er geen koppeling te zijn met een landbouwmilieumaatregel als bedoeld in maatregel 214.

Beschrijving van de te subsidiëren kosten en de subsidievoorwaarden.

A1) Inrichtingssubsidie gekoppeld aan agromilieuverbintenissen betreft de kosten van:

- het opstellen door derden van een inrichtingsplan;
- maatregelen voor herstel of aanleg van landschappelijke elementen;
- maatregelen, gericht op wijziging van de waterhuishouding;
- grondverzet;
- het plaatsen van een raster;
- afvoer van grond, of
- overige maatregelen voor zover noodzakelijk in verband met de desbetreffende inrichting.

Niet tot de subsidiabele kosten behoren in ieder geval de kosten die samenhangen met:

- de verwijdering van bodemverontreiniging of afval;
- de bouw van opstallen;
- achterstallig onderhoud aan landschappelijke elementen;
- de aanschaf van machines,
- de aanschaf van materialen, anders dan ten behoeve van het treffen van maatregelen als bedoeld in de categorie subsidiabele kosten.

Voorwaarden voor de inrichtingssubsidie gekoppeld aan agromilieuverbintenissen:

- Naast inrichtingssubsidie moet voor het terrein ook beheers- of landschapssubsidie zijn verleend. Dit moet in overeenstemming zijn met het gebiedsplan.
- Alleen éénmalige maatregelen die betrekking hebben op het rechtstreeks en direct wijzigen van de fysieke condities of kenmerken van terreinen zijn subsidiabel indien zonder deze wijziging de ontwikkeling of instandhouding van het pakket niet mogelijk is.

A2) Inrichtingssubsidie gekoppeld aan andere agromilieudoelstellingen betreft de kosten van:

1. Het opstellen door derden van een verdrogingsbestrijdingsplan en waterkwaliteitsverbeterings-/inrichtingsplan;

2. Inrichtingsactiviteiten die ervoor zorgen dat water langer in gebieden wordt vastgehouden en de waterpeilen in de waterlopen en de omgeving daarvan worden verhoogd, alsmede de waterkwaliteit wordt verbeterd, en die passen in een of meerdere van de volgende subcategorieën:

- Waterconservering door verbetering of aanleg van stuwen of drempels
- Verbetering peilbeheer/waterconservering door automatisering van kunstwerken
- Dempen of beduikeren/rioleren van waterlopen
- Aanbrengen hydrologische scheiding tussen natuur- en landbouwgebieden
- Verlaging van het maaiveld door afgraving
- De aanpassing van kleine waterinfrastructuur om een optimaal waterniveau voor de natuur te creëren bijvoorbeeld door de aanleg/aanpassing van dammen, stuwen en sluizen
- Aanleg natuurlijke oevers en natte verbindingzones
- Terugdringing van ongezuiverde lozingen en emissies op oppervlaktewater of in de bodem door de aanleg van riolering en rioolvervangende systemen in landbouwgebieden; voor zover niet-wettelijk verplicht
- Bestrijding van eutrofiëring in natuurgebieden door de aanleg van dammen en stuwen; het scheiden van waterstromen; het aanleggen van helofyten-vijvers daar waar de problemen ontstaan door diffuse lozingen en derden daarvoor niet aansprakelijk gesteld kunnen worden en tevens de eutrofiëring bij de bron wordt aangepakt en opgelost
- vasthouden gebiedseigen water door het aanleggen van bekkens; door plaatsen van stuwen of cascades, of: werken uit te voeren gericht op het laten meanderen van beken, verondiepen en verbreden van de watergangen
- verbeteren kwaliteit waterbodems door het uitgraven, afvoeren, opslaan of verwerken van kleinschalige, reeds lang vervuilde gronden, waarvoor een derde niet aansprakelijk gesteld kan worden en tevens de vervuiling bij de bron wordt aangepakt en opgelost.

Subsidie wordt niet verstrekt aan de veroorzaker van de vervuiling.

Het bekalken van landbouw- of natuurgronden is niet subsidiabel.

Inrichtingsactiviteiten met betrekking tot waterwegen of waterlopen zijn slechts subsidiabel indien het waterwegen of waterlopen betreft met in hoofdzaak een waterhuishoudkundige functie in de aan- en afvoer van water voor de landbouw- en natuurgebieden. Het gaat hierbij in hoofdzaak om waterwegen of waterlopen die in eigendom, beheer en onderhoud zijn bij de waterschappen, landbouwondernemingen en natuurbeschermende organisaties. Uitgesloten zijn Rijkswateren en waterwegen of waterlopen met een in hoofdzaak stedelijke afwateringsfunctie of (recreatieve)

verkeersfunctie tenzij een aanpassing van deze waterwegen of waterlopen noodzakelijk is voor een goede uitvoering van het betreffende projectplan onder deze regeling.

De uitvoering van publieke werken/inrichtingsactiviteiten vindt plaats op basis van een gebiedsplan waarbij door de betrokken partijen wordt beoordeeld of particulieren deze taken kunnen uitvoeren.

3. Een tegemoetkoming in de kosten verbonden aan bedrijfsverplaatsing van een bedrijf, dat gelegen is in een hydrologische bufferzone en waarvan (een deel van) de landbouwgronden worden vernat, naar een nieuwe locatie daarbuiten. Het betreft hier een gedeeltelijke vergoeding van de werkelijke kosten voor de aankoop van de nieuwe landbouwgrond (niet zijnde bouwgrond) en van de kosten gemoeid met verplaatsing van landbouwbedrijfsgebouwen

De subsidie voor verplaatsing van een bedrijf wordt verstrekt indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- de overdracht van de bij het bedrijf behorende grond in eigendom, vrij van enig gebruiksrecht, aan BBL op grond van een koopovereenkomst tussen BBL en de aanvrager, of verkoop van de grond met een kettingbeding dat het gebruik van de landbouwgrond onder dezelfde beperkende voorwaarden (hier: permanent vernatten) wordt voortgezet.
- Hervestiging van een volwaardig bedrijf op een andere plaats door de aanvrager binnen 24 maanden na het sluiten van de hiervoor bedoelde overeenkomsten.

De gronden die zijn gelegen in de hydrologische bufferzone zullen vervolgens worden toebedeeld of verkocht met de clause van permanent vernatten.

Via de toepassing van o.m. de Wet ruimtelijke ordening, Wet milieubeheer en wettelijke normen en eisen wordt voldoende garantie geboden dat de hervestiging geen aanleiding geeft tot een toename van milieuproblemen op de nieuwe locatie.

A3) Niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer:

Subsidiabel zijn de kosten van:

- het opstellen (door derden) van een waterkwaliteitsverbeterings-/inrichtingsplan;
- maatregelen voor herstel of aanleg van landschappelijke elementen;
- maatregelen, gericht op wijziging van de waterhuishouding;
- grondverzet;
- het plaatsen van een raster;
- afvoer van grond, of
- overige maatregelen voor zover noodzakelijk in verband met de desbetreffende inrichting.

Niet tot de subsidiabele kosten behoren in ieder geval de kosten die samenhangen met:

- de verwijdering van bodemverontreiniging of afval;
- de bouw van opstallen;
- achterstallig onderhoud aan landschappelijke elementen;
- de aanschaf van machines,
- de aanschaf van materialen, anders dan ten behoeve van het treffen van maatregelen als bedoeld in de categorie subsidiabele kosten.

Alleen eenmalige maatregelen die betrekking hebben op het rechtstreeks en direct wijzigen van de fysieke condities of kenmerken van terreinen zijn subsidiabel. Deze eenmalige maatregel moet, al dan niet in combinatie met landbouwmilieubeheer een langjarig positief effect hebben op de waterkwaliteit.

Het bekalken van landbouw- of natuurgronden is niet subsidiabel.

Begunstigden

A1) Landbouwers en waterschappen in Nederland

A2) De subsidies voor het opstellen van verdrogingsbestrijdingsplannen en voor de hydrologische maatregelen (onderdeel 1 en 2) zijn bestemd voor andere overheden, met name waterschappen en soms gemeenten of provincies.

De subsidies als compensatie van de kosten van bedrijfsverplaatsing (onderdeel 3) zijn bestemd voor landbouwondernemingen alsmede andere landbouwgrondbeheerders (m.n. particuliere terreinbeherende- en landschaps-organisaties/stichtingen en verenigingen).

A3) landbouwers en overheden in Nederland

Subsidie verleend aan overheden is geen steun als de werkzaamheden uitsluitend publieke doelen dienen en aan ondernemers geen economisch voordeel toekomt.

Subsidiebedragen voor niet-productieve investeringen gekoppeld aan agromilieuverbintenissen (A1)

Het steunpercentage is maximaal 100% van de subsidiabele kosten.

De subsidie voor niet-productieve investeringen gekoppeld aan agromilieuverbintenissen worden niet als staatssteun beschouwd. Het betreffen immers investeringen die enkel noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de agromilieuverbintenis. De landbouwer heeft in zijn bedrijfsvoering geen voordeel van de investering en de waarde van het bedrijf wordt niet verhoogd.

Subsidiebedragen voor verdrogingsbestrijdingsplannen en hydrologische maatregelen (A2)

Overheden: 100% van de subsidiabele kosten. Subsidie verleend aan overheden is geen steun als de werkzaamheden uitsluitend publieke doelen dienen en aan ondernemers geen economisch voordeel toekomt.

Subsidiebedragen voor bedrijfsverplaatsing (A2)

Het betreft hier een gedeeltelijke vergoeding van de werkelijke kosten van de verplaatsing van het landbouwbedrijf. Verzekerd is dat alle kosten van overcompensatie zijn uitgesloten.

De voor steun in aanmerking komende kosten zijn:

a) de kosten die door de landbouwonderneming worden gemaakt voor de aankoop van de nieuwe landbouwgrond (niet zijnde bouwgrond). Deze steun bedraagt 10% van de in aanmerking komende kosten van deze investering maar is nooit meer dan het equivalent van:

- het aantal door de landbouwonderneming aan BBL overgedragen hectares landbouwgrond vermenigvuldigd met € 3000, vermeerderd met:
- 6% van de aankoopprijs van een zelfde aantal als in het vorige punt genoemde hectares landbouwgrond van de nieuwe locatie.

b) uitsluitend de kosten gemoeid met verplaatsing van landbouwbedrijfsgebouwen. Dit kunnen zijn:

- 100% van de taxatiewaarde van de te verlaten bedrijfsgebouwen, danwel;
- sloopkosten van te verlaten bedrijfsgebouwen;
- notariskosten;
- kadastrale kosten;
- kosten gemaakt in verband met (adviserings)werkzaamheden door deskundigen (makelaars, accountants);
- verhuiskosten,

dit alles met een maximum van € 50.000,- per bedrijfsverplaatsing.

Indien de verkoopopbrengst meer bedraagt dan de taxatiewaarde wordt deze meerwaarde in mindering gebracht op de steun.

Het Bureau Beheer Landbouwgronden verwerft gronden tegen de waarde zoals die geldt op de vrije markt (representatieve marktwaarden).

Subsidiebedragen voor niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer (A3)

Het steunpercentage is maximaal 100% van de subsidiabele kosten. Subsidie verleend aan overheden is geen steun als de werkzaamheden uitsluitend publieke doelen dienen en aan ondernemers geen economisch voordeel toekomt.

De subsidie voor niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer worden niet als staatssteun beschouwd. Het betreffen immers investeringen die enkel noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de agromilieudoelstellingen. De landbouwer heeft in zijn bedrijfsvoering geen voordeel van de investering en de waarde van het bedrijf wordt niet verhoogd.

Beschrijving van de link met agromilieuverbintenissen of andere agromilieudoelstellingen

A1) Koppeling aan agromilieuverbintenissen (artikel 39)

Voor het afsluiten van agromilieuverbintenissen kan het van belang zijn om eerst de fysieke condities of kenmerken van het terrein aan te passen met eenmalige maatregelen, omdat anders niet mogelijk is een subsidie voor een bepaalde soort van beheer af te sluiten.

Niet-productieve inrichtingssubsidie gekoppeld aan agromilieuverbintenissen, wordt uitsluitend verstrekt voor zover deze betrekking heeft op het, door middel van eenmalige maatregelen, rechtstreeks en direct wijzigen van de fysieke condities of kenmerken van terreinen, zonder welke wijziging ontwikkeling, onderscheidenlijk instandhouding, van het beheerspakket, onderscheidenlijk landschapspakket, ten behoeve waarvan beheerssubsidie, onderscheidenlijk landschapssubsidie, is verleend niet mogelijk is.

A2) Andere agromilieudoelstellingen

De investeringssubsidie is gericht op het bestrijden van de verdroging en het verbeteren van de waterkwaliteit van de Natura 2000 en overige EHS-gebieden die zijn geplaatst op de zgn. TOP-lijst. De investeringssubsidie draagt op die wijze bij aan de uitvoering van de Richtlijnen 79/409/EEG en 92/43/EEG alsook van Richtlijn 2000/60/EG.

A3) Niet-productieve investeringen in het kader van de nieuwe uitdagingen voor waterbeheer

Voor het verbeteren van de waterkwaliteit, zeker ook in combinatie met doelen op terrein van waterkwantiteit, natuur en landschap, kan het van belang zijn om eerst de fysieke condities of kenmerken van het terrein aan te passen met eenmalige maatregelen. Deze maatregelen zullen veelal, maar niet altijd, gevolgd worden door een verandering van het beheer.

Financiering

Financiering non-productieve investeringen in het kader van verdrogingsbestrijding

Private financiering	Totaal bedrag 2007-2013 (verwachting) (in miljoenen euro's)	Totaal bedrag 2010 – 2013 i.v.m. nieuwe uitdagingen (in miljoenen euro's)
Nationale publieke steun	0	0
EU publieke steun	8,97	4,35
Nationale top up	8,97	13,05
Verwacht totaal voor 2007-2013	181,14	0
	199,08	17,4

Overgangsbepalingen

Er zijn geen overgangssubsidies onder deze maatregel.

Gekwantificeerde doelen voor de gemeenschappelijke EU-indicatoren

Type indicator	Indicator	Nulwaarde	Streefwaarde	Streefwaarde Nieuwe uitdagingen
Output	<p>Aantal landbouwers en andere landbeheerders die steun ontvangen.</p> <p>Onderverdeeld naar: a) investeringen gelinked aan: 1. agromilieuverbintenissen, 2. overige agromilieudoelen</p> <p>b) investeringen gelinked aan verbeteren van de publieke waarde in: 1. Natura 2000 gebied, 2. overige gebieden met hoge natuurwaarden</p>		360	250
	<p>Totaal volume aan materiele en immateriële investeringen gedaan door de landbouwer of overige landbeheerders.</p> <p>Onderverdeeld naar:</p> <p>investeringen gelinked aan: 1. agromilieuverbintenissen, 2. overige agromilieudoelen</p> <p>investeringen gelinked aan verbeteren van de publieke waarde in: 1. Natura 2000 gebied, 2. overige gebieden met hoge natuurwaarden</p>		36 miljoen (totaal volume investeringen door landbouwers)	17,4